

Iem, hvorledes den lille Bedrift styres, den noget større Bedrift styres, og endelig hvad man maa kalde den største Bedrift, uden at man kan sige, at der er nogen Forskel i Principet, thi det er der i Virkeligheden ikke. Men Sagen er, at det Apparat, man har, maa staa i et vist Forhold til det øvrige, hvis der skal kunne administreres, og deraf følger ogsaa, at det samme Princip vel er til Stede, men at det dog ser noget anderledes ud. Det er en ydre Forskel, ikke nogen indre. Naar man f. Eks. tager en lille Bedrift, f. Eks. naar en Mand aabner en lille Manufakturhandel, kan han maaske til at begynde med besørge hele Historien selv med Assistance af en Karl, en Dreng eller lignende. Men hvis det saa bliver til en større Bedrift, bliver der maaske flere Ting udstilte som Bogholderi og Kassere osv., saa er der maaske flere Afdelinger, hvor en sælger Silketøj, og en anden sælger Uldtøj osv. Men noget helt andet bliver det, naar vi gaa til saa store Etablissementer som f. Eks. Wessell og Bøtt. Der vil man se, hvorledes det hele deles i visse Hovedafdelinger og Underafdelinger osv., som jeg naturligvis ikke skal fordybe mig i her; men jeg siger det blot for at vise Dem, at det ikke kan stilles op paa denne Maade, saaledes at man udbortes kan sammenligne det ene Apparat med det andet. Jeg skal tage et andet Eksempel med en Mand, der begynder som en lille Veksellerer, men hvis Forretning efterhaanden udvikler sig til en hel Bankierforretning, maaske ender som en stor Bank. Man vil se, at hele det Administrationsapparat, som den sidste har, ikke kan sammenlignes med det, som de andre havde, naaet det i Grunden var det samme Princip. Men hvad er det, der her er Spørgsmaal om? Det er noget helt andet. Spørgsmaalet er her, om det Administrationsapparat, som nu skal styre en Bedrift af en vis Art og en vis Størrelse, er blevet saaledes udviklet, efterhaanden som Forretningen har udviklet sig, at man virkelig har delt Forretningerne og afgrænset de forskellige Tjensttydelser paa en saadan Maade, at det maa siges at være overensstemmende med de almenlydige Love for Arbejdets Fordeling, saaledes at hver faar sit bestemte Omraade, saaledes at ingen kommer til at have under sig Forhold, som maa siges enten at være modstridende eller i ethvert Tilfælde fornuftigvis ikke sammenhørende, og saaledes at man f. Eks. paa dette Omraade, vi her tale om, ikke sammenblander det, som maa siges at være den almindelige Styrelse, med, hvad der maa kaldes ganske almindelige Detaljer, og saaledes at man ikke sammenblander Kontrollen med den egentlige Administration. Kort sagt, at man søger, saa vidt det overhovedet

er muligt, at give enhver sin passende Virkefres, at give enhver netop det, som han fornuftigvis skal have for denne Virken, og endelig ogsaa det Ansvar, som han fornuftigvis skal have, og at disse Ting ere forenede paa en saadan Maade, at man virkelig retmæssig kan gøre vedkommende ansvarlig paa sit Omraade. Nu har det da i alle Tilfælde staaet Mindretallet klart, at den Maade, paa hvilken det ærede Flertal har villet søge Udviklingen ledet her paa Jærnbanebestyrelsens Omraade, ikke er rigtig af den Grund, at der netop derved vil finde en saadan Sammenblanding Sted i deres Administrationsapparat, som vi anse for uheldig. Naar man maa sige, at det, som fornuftigvis vedkommer Generaldirektøren selv, skal han selv være fuldstændig inde i, saa er det henstigtsmæssigt og fornuftigt, at man fra hans Omraade udfiller og gør en anden ansvarlig for saadanne Forretninger, med Hensyn til hvilke man maa sige, at Generaldirektøren vilde spilde sin Tid, hvis han beskæftigede sig med dem. Naar man sammenblander, som det ærede Flertal gør, den overordnede Virksomhed under Generaldirektøren med den Virksomhed, som den ordinære Drifts Ledelse under Forvaltningsscheferne medfører, stilles ogsaa vedkommende Forvaltningsschefer i et uheldigt Forhold. Paa den ene Side skal det nemlig fornuftigvis være en selvstændig Styrelse, der skal tage Bestemmelse paa eget Ansvar, men paa den anden Side have de Forretninger under sig, som ligge under Generaldirektøren, og det paa en saadan Maade, at de idelig og idelig skulle konferere med ham. Der er en Sammenblanding i dette Forhold, som er uheldig, og som ogsaa i og for sig efter Sagens Natur maa virke uheldig. Det vil og maa ifølge Sagens Natur meget ofte virke til, at de vedkommende Forvaltningsschefer henvende sig til Generaldirektøren i Tilfælde, hvor de fornuftigvis skulle lade ham være fri, idet det ligger i den menneskelige Natur, at man saa vidt muligt vil skyde Ansvaret fra sig, naar der er noget, som det forekommer en bedst at faa klaret. Derved tabe de meget let efterhaanden deres Selvstændighedsfølelse og deres Evne til paa egen Haand straks at afgøre, hvad de helst skulde afgøre paa egen Haand. Omvendt er aktuelt det samme Tilfældet med Hensyn til Generaldirektøren. Hans Opmærksomhed ledes overordentlig let fra de Sager af mere almindelig Art, som ganske vist ere talrige nok, og han kommer let til at beskæftige sig med Sager, som han egentlig ikke burde beskæftige sig med. Det fører denne Sammenblanding med sig. Derimod er Mindretallets Princip i denne Retning et helt andet, idet det vil have en be-